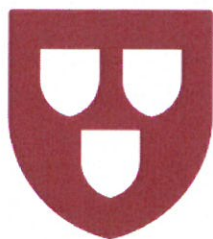

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM

1871

KÖNYVTÁR, LEVÉLTÁR ÉS MŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZATA

Elfogadta

Antal Istvánné
főigazgató

Egyetért:

Erős István
rektor

Sárík Zoltán
kancellár

2021.

A Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtár, Levéltár és Művészeti Gyűjtemény (a továbbiakban: Könyvtár) Gyűjtőköri Szabályzatának alapja a Magyar Képzőművészeti Egyetem (a továbbiakban: Egyetem) SzMR-e, figyelembe véve az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendeletben foglaltakat.

I. Általános rendelkezések

1. A szabályzat célja

(1) Rögzíteni a Könyvtár gyűjteményalakítási alapelveit, elősegítve ezzel

- a) az országos könyvtári munkamegosztás hatékonyságát, különös tekintettel az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerre és a szakkönyvtári rendszerre,
- b) az Egyetem képzési és kutatási célkitűzéseinek megvalósulását,
- c) az állományépítési, állománygazdálkodási tevékenység egységesítését,
- d) a Könyvtár szakkönyvtári feladatainak magas színvonalú ellátását megalapozó gyűjtemény hosszútávú értékállóságát.

2. Kapcsolódó jogszabályok és belső szabályozók

(1) Jelen Szabályzat alkalmazása során különösen az alábbi jogszabályokat, belső szabályozókat kell figyelembe venni:

- a) a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény;
- b) a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, (a továbbiakban: Kult. tv);
- c) az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet;
- d) a kiadványok kötelespéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról szóló 195/2019. (VIII. 1.) Korm.rendelet;
- e) a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról szóló 22/2005. (VII. 18.) NKÖM rendelet;
- f) a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról szóló 3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet
- g) a Magyar Képzőművészeti Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata;
- h) a Könyvtár Ügyrendje;
- i) Használati és szolgáltatási szabályzata.

3. A gyűjtőkört meghatározó tényezők

(1) A Könyvtár állami egyetemi könyvtár, részt vesz az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben, és az egyetem képzési területeihez igazodva tudományos, szakkönyvtári szinten felelős kiemelten a képzőművészeti szakterület szakirodalmának gondozásáért.

(2) A Könyvtár gyűjtőkörét, állományszervezési stratégiáját a fenti kettős funkció határozza meg, különös tekintettel a következő szempontokra:

- a) az Egyetemen oktatott szakterületek;
- b) a Könyvtár Egyetemen betöltött szerepe, szolgáltatási kötelezettségei;
- c) a tudományos szakkönyvtári, az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben jelentkező elvárások;
- d) a Könyvtár gyűjteményének meglévő adottságai.

(3) Az Egyetemen a képzőművészet szinte minden területét érintő egyetemi szintű képzés folyik:

festészet, szobrászat, tervezőgrafika, képgrafika, látványtervezés, intermédia, művészeti anatómia, szabadkézi rajz, ábrázoló geometria, művészettörténet, művészetelmélet, restaurálás (festészeti, kőszobrászati, faszobrászati, és különböző tárgyrestaurátori területeken), valamint tanárképzési területen is.

(4) A Könyvtár a hazai képzőművészeti szakirodalom teljes körű gyűjtése mellett az országban elsősorban itt koncentrálódó külföldi képzőművészeti szakirodalmi ellátásról is gondoskodik. A Könyvtár szakirodalom koncentráló tevékenysége az egyetem hallgatóinak jegyzetellátását is biztosítja, továbbá megalapozza az egyetemen folyó kutatás és DLA képzés szakirodalmi bázisát is.

II. Gyűjtött szakterületi témák, gyűjteményegységek

4. Fő gyűjtőkörök

(1) Képzőművészet

a) A Könyvtár a magyar nyelven megjelenő képzőművészeti tárgyú kiadványokat teljességre törekedve gyűjti. A gyűjtésben nem érvényesül semmiféle tartalmi, időbeli vagy formai korlátozás.

b) A Könyvtár az idegen nyelven megjelenő, Magyarországra vonatkozó képzőművészeti tárgyú kiadványokat válogatva gyűjti, melyek gyarapításánál főként az alábbi tartalmi szempontokat kell figyelembe venni:

- összefoglaló, áttekintő, a magyar képzőművészet jelenségeit nemzetközi kontextusban kezelő vagy történeti művek;

- több művésről, országról szóló ún. összehasonlító képzőművészeti tárgyú művek;

- az Egyetem tevékenységével, oktatóival, kiemelkedő diákjaival foglalkozó dokumentumok;

- minden olyan tematika, melynek a gyarapítását az adott kérdéskör aktualitása indokolja;

c) Az idegen nyelven megjelenő képzőművészeti szakirodalmat a Könyvtár válogatva gyűjti az alábbi tartalmi szempontok figyelembe vételével:

- összefoglaló, áttekintő művek;

- történeti szempontból meghatározó művek;

- minden olyan tematika, melynek a gyarapítását az adott kérdéskör aktualitása indokolja;

- az Egyetemhez, illetve az oktatáshoz, kutatáshoz kapcsolódó művek;

- a Könyvtár gyűjteményeihez kapcsolódó kiadványok;

d) A képzőművészet határterületeinek kiadványait a Könyvtár az Egyetemi képzésekhez, kutatásokhoz kapcsolódóan, válogatva gyűjti.

e) A Könyvtár a képzőművészeti illusztrációkkal megjelenő kiadványokat válogatva gyűjti, melyek gyarapításánál főként az alábbi tartalmi szempontokat kell figyelembe venni:

- a kiadvány illusztrációinak képzőművészeti színvonala;

- az illusztrátor képzőművészeti jelentősége;

- az illusztrátor kapcsolódása az Egyetemhez.

(2) Fotóművészet

(a) A Könyvtár kimondottan a fotóművészeti tárgyú kiadványokat gyűjti. A szakterület több egyetemi képzésben is megjelenik. Szakirodalma ebből következően válogatva, elsősorban magyar nyelven, de idegen nyelven is része a főgyűjtőkörnek.

(3) Művészettörténet

(a) Az alapvető művészettörténeti tájékoztató eszközök és a képzés, illetve a kutatás művészettörténeti szakirodalma mellett a Könyvtár az Egyetemhez, a műtárgygyűjteményéhez kapcsolódó magyar és idegen nyelvű művészettörténeti irodalom minél szélesebb körű gyűjtésére törekszik, hogy megfelelő kutatási környezetet teremthessen az Egyetem története és a műtárgygyűjtemény további feltárásához.

(4) Művészetelmélet

(a) A Könyvtár a művészetelmélet és művészetfilozófia alapvető szakirodalmát és az Egyetemen folyó képzéshez, kutatáshoz kapcsolódó művészetelméleti szakirodalmat, tanulmányokat gyűjti magyar és idegen nyelven.

(5) Építészet, mint művészet

(a) Az Egyetem képzési tematikájában az alapítás óta hagyományosan jelen van az építészet, mint művészeti ág és mint a képzőművészet fontos terepe. A Könyvtár az építészettörténet alapvető szakirodalmát, tájékoztató eszközeit, neves építészeket bemutató szakkönyveit, monográfiáit, a műemlékvédelem szakirodalmát válogatva gyűjti magyar és idegen nyelven.

(6) Művészet-pedagógia képzőművészeti ága, vizuális nevelés

(a) A Könyvtár a művészet-pedagógiai, vizuális nevelési szakirodalmat az Egyetemi tanárképzéshez, az oktatáshoz, a kutatáshoz kapcsolódóan, válogatva gyűjti elsősorban magyar nyelven, de idegen nyelven, jellemzően angolul is.

5. A fő gyűjtőkörök szakági lebontásában

- (1) festészet
- (2) szobrászat
- (3) grafika
- (4) rajzművészet
- (5) művészeti anatómia
- (6) ábrázoló geometria
- (7) művészetelmélet
- (8) művészettörténet
- (9) ikonográfia
- (10) ornamentika
- (11) tervezőgrafika
- (12) színtan
- (13) tipográfia
- (14) restaurálás
- (15) jelmeztervezés
- (16) díszlettervezés
- (17) számítógépes művészet
- (18) intermédia művészet
- (19) képzőművészeti technikák
- (19) fotóművészet
- (20) építészet, mint művészet, és építészettörténet
- (21) művészet-pedagógia képzőművészeti ága
- (22) vizuális nevelés
- (23) viselettörténet.

6. A Könyvtár mellékgyűjtőkörei szakterületenként

(1) A Könyvtár mellékgyűjtőkörei a képzőművészet rokonterületei, amelyek ismeretanyaga kapcsolódik a főgyűjtőkörbe tartozó tudományterületekhez. Az általános tájékoztató szakirodalmi kiadványokon túlmenően a Könyvtár az egyetemi oktatáshoz, kutatáshoz kapcsolódóan válogatva gyűjti e területek szakirodalmát elsősorban magyar nyelven, de a képzési, kutatási igényekhez igazodva idegen nyelven is:

a) művelődéstörténet

b) néprajz és népművészet

c) régészet

d) vallástörténet

e) iparművészetek (textil, vasművesség, üveg, kerámia, ötvösművészet, bútor, belsőépítészet, tárgytörténet, formatervezés)

f) esztétika

g) pszichológia

h) pedagógia

i) filozófia

j) általános tájékoztató művek.

7. Kiegészítő gyűjtőkör

(1) A Könyvtár a kiegészítő gyűjtőkörébe tartozó műveket az általános műveltség szintjéig gyűjti az egyetemi dolgozók és hallgatók tájékozódásának, általános műveltségének támogatására elsősorban magyar nyelven.

a) szépirodalom és

b) ismeretterjesztő művek.

(2) A Könyvtár más tudományterületek vonatkozásában kizárólag az általános közismereti, enciklopédikus, kézikönyv jellegű, összefoglaló kiadványokat gyűjti.

(3) Átmeneti kezelésre átvett dokumentumok (D.II.)

Elsősorban az oktatás érdekében kezelt, a főgyűjtőkörbe nem tartozó segédanyagok, (mint pl. nagyobb példányszámban bekerülő jegyzetek, szemelvény gyűjtemények, munkafüzetek, tesztek, prospektusok, reklámanyagok stb.) gyűjteménye. Nem kerülnek archiválásra.

8. Különgyűjtemények

A különgyűjtemények anyagát a Könyvtár archiválási céllal őrzi, azok nem selejtezhetők, nem kölcsönözhetők, csak helyben használhatók.

(1) Művészeti Gyűjtemény

a Könyvtár gyűjteményéhez történetileg hozzátartozik az Egyetem képzési tevékenységéhez kapcsolódó műalkotások, vagy azokról, jellemzően kis példányszámban, különleges sokszorosítási eljárással készült nyomatok gyűjteménye. A gyűjtemény darabjai jellegüknek fogva műtárgyak, alábbiak szerint:

- a) Piranesi gyűjtemény
- b) Japán metszet gyűjtemény
- c) rajzok, akvarellek, metszetek és oktatást reprezentáló munkák
- d) szecessziós és egyetemi plakát gyűjtemény
- e) mintalapok
- f) muzeális fotó gyűjtemény
- g) különleges optikai eszközök gyűjteménye
- h) fész (gipsz) öntvények.

(2) Kézirat- és szakdolgozattár (többféle hordozón)

Szintén az Egyetem tevékenységének dokumentációiként kerülnek a Könyvtár állományába. Gyarapodásuk az egyetemi tevékenységgel összefügg. Jellemzően szakdolgozatok, restaurálási dokumentációk, OTDK-k, doktori dolgozatok.

(3) Képzőművészeti katalógusok gyűjteménye (pl. kiállítási és személyi)

A kiállítási katalógus jellemzően nem könyv jellegű kiadvány, gyakran nem kerül kereskedelmi forgalomba, ezért beszerzésük különös kapcsolatrendszer igényel. Gyarapításuk szempontjai:

- a) A Könyvtár a magyar nyelven megjelenő képzőművészeti tárgyú kiállítási katalógusokat teljességre törekedve gyűjti. A gyűjtésben előnyt élveznek
  - az országos kiállítóhelyek katalógusai,
  - a díjazott magyar művészek katalógusai,
  - az Egyetemhez, oktatóihoz köthető katalógusok,
  - az Egyetem diákjainak katalógusai válogatva, a kiadvány színvonalának függvényében kerülnek a gyűjteménybe,
  - kiemelt jelentőséget kapnak az Egyetem kiállításainak katalógusai.
- b) A Könyvtár az idegen nyelven megjelenő, képzőművészeti tárgyú katalógusokat válogatva gyűjti, melyek gyarapításánál főként az alábbi tartalmi szempontokat kell figyelembe venni:
  - magyar vonatkozású katalógusok,
  - jelentős nemzetközi kiállítások, kiállítóhelyek katalógusai,
  - az egyetemi oktatáshoz, kutatáshoz kötődő katalógusok,

- kiemelt jelentőséget kapnak a képzőművészeti képzést nyújtó felsőoktatási intézmények katalógusai.

(4) Muzeális könyvtári dokumentumok

A muzeális könyvtári dokumentumok gyűjteményének kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról szóló 22/2005. (VII.18) NKÖM rendelet alapján kell kezelni a könyvtárban található valamennyi

- a) 1851 előtt Magyarországon megjelent könyvtári dokumentumot
- b) az 1851 előtt külföldön megjelent hungarikumot, illetve
- c) minden olyan különleges kiadványt, melyet a könyvtár muzeálisnak, vagy muzeális jellegűnek minősít, valamint
- d) a Könyvtár gyűjteményébe végleges megőrzési kötelezettséggel átvett műveket, mint pl. a Lyka Károly hagyaték,
- e) a muzeális könyvtári dokumentumok gyűjteményéhez tartozó beszerzés szempontjai:
  - a fő gyűjtőkörbe tartozó területek vonatkozásában hiánypótlási célból,
  - az Egyetemmel kapcsolatos dokumentumok tekintetében a teljességre törekvés érdekében.

(5) Szórványgyűjtemény

A szórványgyűjtemény jellemzően olyan szórványperiodikákat tartalmaz, melyek kötődnek ugyan az egyetemhez, a könyvtár gyűjtőköréhez, esetleg a kötelezpéldány rendszer révén kerültek a könyvtárba, de nem alkotnak sorozatot. A feldolgozásuk eltér a hagyományos folyóirat feldolgozástól, rendszerint megjelölésre kerül a gyűjteménybe kerülés indoka is. Gyarapításuknál fontos a tartalom, de lehetnek másfajta, (pl. kordokumentum értéket képviselő) szempontok is.

(6) Adattár

Az adattár három fő részből áll: kiállítási, intézménytörténeti, és személyi részből. Jellemzően nem kiadvány típusú anyagok alkotják. A gyűjteményrész feladata, hogy dokumentációs bázist biztosítson az Egyetem történetének, kiállításainak, tanszékei és meghatározó munkatársai tevékenységének, ingatlanainak, épületeinek a kutatásához, és az intézményi képzéshez egyéb helyszíneken kapcsolódó, művészeti jellegű tevékenységek tudományos feltárásához. Gyűjti, rendszerezi és feldolgozza az intézmény 1871-től napjainkig, azaz az alapítástól máig keletkezett történeti vonatkozású dokumentumait. Tartalmaz: kiállítási segéd- és előkészítő anyagokat, műtárgyjegyzékeket, installációs terveket és kellékeket, falszövegeket, meghívókat, plakátokat, vendégkönyveket, sajtókivágat-gyűjteményt, volt munkatársak szakmai hagyatékát, kéz- és gépiratos levelezést, rendezvények dokumentumait, kiadvány és arculat

terveket, ereklyéket, műemléki dokumentációt. Feldolgozása mappa szintű tartalmi azonosítás mellett évenkénti gyarapodási napló vezetésével történik.

III. A gyűjteményszervezés szempontjai

9. A gyarapodás forrásai

(1) Könyvtár a kiadványok kötelezpéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról szóló 717/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján gyűjtőkörének megfelelően jogosult a Magyarországon nyomtatott kiadványokból kötelezpéldány átvételére.

(2) A Könyvtár bel- és külföldi cserekapcsolatokat tart fenn gyűjteménye gyarapítása érdekében különösen múzeumokkal és képzőművészeti intézményekkel.

(3) A Könyvtár térítésmentesen is kaphat, illetve kérhet tiszteletpéldányokat intézményektől, kiadóktól, magánszemélyektől, az Egyetem szervezeti egységeitől. A tiszteletpéldány esetében nem mindig érvényesíthető teljes mértékben a gyűjtőkör (pl. dedikált művek).

(4) A Könyvtár térítésmentesen elfogadhat adományokat, természetbeni pályázati támogatásokat magán és jogi személyektől egyaránt. (Pl.: NKA folyóirat támogatás, Márai program)

(5) A Könyvtár a mindenkorai pénzügyi eljárási szabályok szerint vásárol dokumentumokat mind hazai, mind külföldi terjesztőktől, kiadóktól, antikváriumoktól.

(6) Az Egyetemen keletkező kötelezően a Könyvtárban archiválandó, ún. belső dokumentumok, pl.: kéziratok, szakdolgozatok, restaurálási dokumentációk.

10. Dokumentumtípusok

(1) *könyvek, monográfiák* (magyar és idegen nyelvű)

(2) *periodikusan megjelenő időszaki kiadványok* (folyóiratok, magyar és idegen nyelvű, kurrens és archív)

(3) *képzőművészeti katalógusok*

(4) *kéziratok, szakdolgozatok*

(5) *elektronikus dokumentumok* (VHS-kazetták, CD-k, DVD-k, archivált file-ok)

(6) *on-line adatbázisok*

(7) *eredeti grafikák, rajzok, plakátok, műtárgyak*

(8) *fotók*

(9) *aprónyomtatványok, meghívók*

- A felsorolt dokumentumtípusok nyomtatott, vagy elektronikus formában is megjelennek a gyűjteményben.

- A Művészeti Gyűjteményben és az Adattárban a fentiektől eltérő dokumentum típusok is

előfordulnak.

11. Nyelvi és földrajzi jellemzők

(1) A Könyvtár vegyesen gyűjt magyar és idegennyelvű szakirodalmat. Az idegennyelvűek között az utóbbi évtizedekben az angol van túlsúlyban, míg a régiek között hasonló súllyal a német nyelv van jelen. A művészettörténet és a restaurátor szakirodalom terén jellemző még az olasz, és a francia nyelv. A képzőművészeti katalógusok révén a környező államok nyelve is megjelenik, továbbá elszórtan a spanyol és néhány ázsiai nyelv.

(2) Földrajzilag elsődlegesen a hazai kiadványok vannak többségben. A külföldiek zömmel Nyugat-Európából származnak, de az észak-amerikai szakirodalom is bekerül elsősorban a multinacionális kiadóknak köszönhetően.

12. A beszerzés megjelenési időhöz való viszonya

(1) A Könyvtár magyar nyelvű szakirodalmi anyagának beszerzése jellemzően kötelezpéldány átvétel útján történik, mely általánosságban követi a piaci megjelenést.

(2) A szakmai folyóiratok kurrens számaira a Könyvtár előfizet, vagy természetbeni támogatásként jut hozzá.

(3) A Könyvtár elsődlegesen a vásárlásainál tud megjelenési időtől független tartalmi gyarapítást, állomány kiegészítést érvényesíteni. A vásárlásoknál az oktatók, olvasók igényei a meghatározók, főleg a külföldi, csak nagyon válogatva gyarapítható szakirodalom esetében.

13. Archiválási szempontok

A Könyvtár a kötelezpéldányként átvett dokumentumokat a szabályoknak megfelelően archiválja. A fő gyűjtőkörébe tartozó szakterületek anyagát, és a különgyűjtemények állományát úgyszintén, melyek tartalmi avulás címén nem selejtezhetők.

14. A dokumentumok köttetésének, javításának szempontjai

a) A kereskedelmi forgalomban nem kapható, értékes, színvonalas művek kerülnek köttetésre, lehetőleg az eredeti borítófedél beépítésével.

b) A még kapható művek, csak akkor köttetendők, ha az gazdaságos.

c) A muzeális, vagy muzeális jellegű kiadványok esetében csak restaurálás végezhető. Szükség esetén az állagmegóvás érdekében savmentes csomagolásban tárolandók.

15. Állományapasztás szakmai szempontjai

(1) A feleslegessé vált, vagy elhasználódott dokumentumok kivonásakor és a tervszerű állományapasztásakor a 3/1975. (VIII. 17) KM-PM együttes rendelet szerint kell eljárni.

(2) Tervszerű állományapasztás:

- a) A mellékgyűjtőkörbe, kiegészítő gyűjtőkörbe tartozó művek és az elavulásra érzékeny hordozók (pl. VHS, CD), továbbá a nem a főgyűjtőkörbe tartozó folyóiratok esetén lehetséges.
- b) A főgyűjtőkörbe nem tartozó ismeretanyagában, világnézetében túlhaladottá vált dokumentumokat és a már megváltozott adatokat tartalmazó műveket – figyelemmel a 3/1975.(VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet 15. § (4) bekezdésére – a Könyvtár kivonja az állományból.
- c) Tartalmi avulás miatt egy mű, bővített, javított változatának beszerzése után a Könyvtár kivonja az állományából a korábbi kiadást.
- d) Fölös példány címén töröljük azokat a dokumentumokat, amelyek iránt megcsappant az érdeklődés, vagy már nem tartoznak az időközben megváltozott gyűjtőkörbe.
- e) A főgyűjtőkörbe nem tartozó, nem kötelespéldányból átvett folyóiratokat, periodikumokat 1 évig őrizzük meg, utána selejtezésre kerülhetnek.

(3) Apasztás egyéb okból:

- a) Elhasználódás miatt folyamatosan kivonja a forgalomból a Könyvtár az elhasznált dokumentumokat, melyek évente selejtezésre kerülnek.
- b) Az elemi kár, lopás miatt megsemmisült, elveszett dokumentumokat állományellenőrzés után vonja ki a Könyvtár az állományból,
- c) A leltározás során keletkezett hiányt a jegyzőkönyv elkészülte után egy évvel felülvizsgálja a Könyvtár és a végleg elveszett dokumentumokat ezután vonja ki az állományból.

(4) A leselejtezett dokumentumokról sorszámozott jegyzék készül, majd kivezetésre kerülnek a leltárkönyvekből (hagyományos és elektronikus), illetve a katalógusból.

IV. Záró rendelkezések

16. Vegyes és záró rendelkezések

- (1) Jelen Szabályzat 2021. 10. 30. napján lép hatályba.
- (2) Jelen Szabályzat megtalálható és letölthető a <http://www.mke.hu/about/dokumentumok> oldalról és a <http://www.mke.hu/konyvtar/dokumentumok> oldalról.
- (3) Jelen szabályzat gondozását az MKE Könyvtár, Levéltár és Művészeti Gyűjtemény végzi.